

Οπτική νευρίτιδα σε έδαφος ανοσοθεραπείας με Pembrolizumab σε ασθενή με μεταστατικό καρκινοσάρκωμα ενδομητρίου

Αϊδαρίνης Χρυσοβαλάντης¹, Κόκκαλης Αλέξανδρος¹, Χαντζάρα Ευαγγελία¹, Λαζάρου Αλέξανδρος¹, Τσαπακίδης Κωνσταντίνος¹, Σαλούστρος Εμμανουήλ¹, Κωτσάκης Αθανάσιος¹
¹ Τμήμα Παθολογίας-Ογκολογίας, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας, Λάρισα, Ελλάδα

Περίληψη

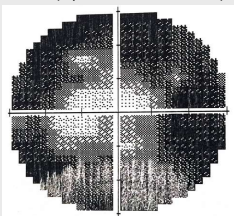
Πρόκειται για γυναίκα 56 ετών με μεταστατικό καρκινοσάρκωμα ενδομητρίου με μονήρη μεταστατική εστία σε τραχηλικούς λεμφαδένες υπό Pembrolizumab (MMR-deficiency) όπου μετά από 14 χορηγήσεις εμφάνισε οπτική νευρίτιδα απότοκη της ανοσοθεραπείας. Επισημαίνεται η σπάνια εστία υποτροπής του νεοπλάσματος, η οπτική νευρίτιδα ως επιπλοκή της ανοσοθεραπείας και ο αλγόριθμος αντιμετώπισής της.

Εισαγωγή

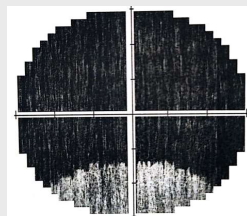
- Το καρκινοσάρκωμα ενδομητρίου αποτελεί ένα σπάνιο και επιθετικό τύπο κακοήθειας που ευθύνεται για το 5% των περιπτώσεων καρκίνου της μήτρας
- Συχνές μεταστατικές εστίες αποτελούν οι πνεύμονες, το ήπαρ και τα οστά
- Το MMR-deficiency δεν είναι σύνθετες σε αυτόν τον ιστολογικό υπότυπο
- Η χορήγηση ανοσοθεραπείας συσχετίζεται με ανεπιθύμητες ενέργειες κυρίως από την προσβολή του δέρματος, του γαστρεντερικού συστήματος και των ενδοκρινών αδένων

Σκοπός

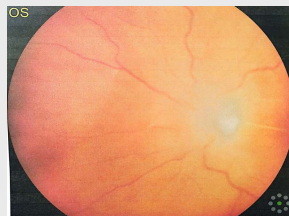
- Η παρουσίαση ενός κλινικού περιστατικού με χειρουργηθέν καρκινοσάρκωμα ενδομητρίου που υποτροπίασε τρεις μήνες μετά την ολοκλήρωση της επικουρικής χημειοθεραπείας με μοναδική εντόπιση σε τραχηλικούς λεμφαδένες και την σκληρά υπερώα
- Η εμφάνιση οπτικής νευρίτιδας σχετιζόμενη με την χορήγηση ανοσοθεραπείας (Pembrolizumab), μία εξαιρετικά σπάνια επιπλοκή

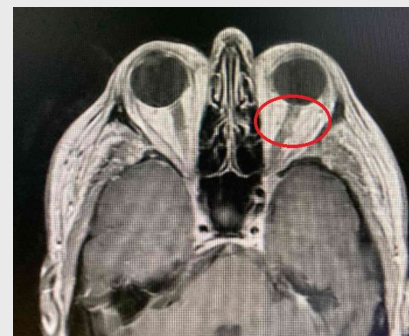
Εικόνα 1. Οπτικά πεδία Δε οφθαλμού

Εικόνα 2. Οπτικά πεδία Αρ οφθαλμού

Εικόνα 3. Βυθοσκόπηση Αρ οφθαλμού

Εικόνα 4. Μαγνητική εγκεφάλου

Παρουσίαση περιστατικού

- Γυναίκα 56 ετών, με σπάνια υποτροπή καρκινοσάρκωματος ενδομητρίου σε τραχηλικούς λεμφαδένες και στην σκληρά υπερώα, ιστολογικά επιβεβαιωμένη, λόγω MMR-deficiency έλαβε αγωγή με ανοσοθεραπεία, Pembrolizumab
- Μετά από 14 χορηγήσεις ανοσοθεραπείας και πλήρη απεικονιστική ανταπόκριση, εμφάνισε σταδιακή εγκατάσταση θάμβους όρασης στον αριστερό οφθαλμό
- Από την οφθαλμολογική εξέταση διαπιστώθηκε αμφοτερόπλευρο οίδημα οπτικών θηλών και αμαύρωση αριστερού οφθαλμού με περιφερικά σκοτώματα του δεξιού οφθαλμού
- Η MRI εγκεφάλου ανέδειξε σκιαγραφική ενίσχυση του αριστερού οπτικού νεύρου
- Διενεργήθηκε οσφινωτιαία παρακέντηση όπου δεν ανευρέθησαν παθολογικά ευρήματα, με αρνητικό και τον έλεγχο για ολιγοκλωνικές ζώνες και τα αντισώματα έναντι ακουαπορίνης-4 και MOG
- Τα οπτικά προκλητά δυναμικά ανέδειξαν παράταση του P100 στον αριστερό οφθαλμό
- Η ασθενής έλαβε ώσεις μεθυλπρενιζολόνης, θεραπεία με γ-σφαίρινη και ακολούθως υποβλήθηκε σε συνεδρίες πλασμαφαίρεσης ως οπτική νευρίτιδα επαγόμενη από την ανοσοθεραπεία χωρίς ωστόσο σημαντική κλινική ανταπόκριση

Συμπεράσματα

- Η υποτροπή καρκίνου του ενδομητρίου με μονήρη εντόπιση στους τραχηλικούς λεμφαδένες είναι εξαιρετικά σπάνια και έχει περιγραφεί στη βιβλιογραφία μία μόνο περίπτωση σε ενδομητριοειδές καρκίνωμα
- Οι νευροοφθαλμικές επιπλοκές από ανοσοθεραπεία αναφέρονται σε ποσοστό περίπου 1% με την οπτική νευρίτιδα να αντιπροσωπεύει το 12% των περιπτώσεων
- Η πιο συχνά ενοχοποιημένη ανοσοθεραπεία είναι η χορήγηση αντι-CTLA-4 παραγόντων
- Η αντιμετώπιση της οπτικής νευρίτιδας γίνεται με την χορήγηση κορτικοστεροειδών σε υψηλές δόσεις (1gr μεθυλπρενιζολόνης για 3-5 ημέρες). Επί μη ανταπόκρισης μπορεί να πραγματοποιηθούν συνεδρίες πλασμαφαίρεσης και η χορήγηση γ-σφαίρινης, ινφλιξimάμης και μυκοφαινόλης μοφετίλ
- Σπάνια επιτυγχάνεται πλήρη υποτροπή της οπτικής οξύτητας

Βιβλιογραφία

- Keita kawakado, Tomoki Tamura et al, Retrobulbar Optic Neuritis Induced by Pembrolizumab in a Patient with Lung Adenocarcinoma, Intern Med. 2021 Dec
- Julie R. Brahmer, Christina Lacchetti et al, Management of Immune-Related Adverse Events in Patient Treated With Immune Checkpoint Inhibitor Therapy: American Society of Clinical Oncology Clinical Practice Guideline, J clin Oncol, 2018 Jun
- Caberry W Yu, Matthew Yau et al, Neuro- ophthalmic Complications of Immune Checkpoint Inhibitors: A systemic Review, Eye Brain. 2020 Dec

Επικοινωνία

Αϊδαρίνης Χρυσοβαλάντης
 Ογκολογική Κλινική
 Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας
 Email: valadisaidarinis@yahoo.com